

Viite

LAUSUNTOYHTEENVETO HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSESTA LAEIKSI VAA- RALLISTEN KEMIKAALIEN JA RÄJÄHTEIDEN KÄSITTELYN TURVALLISUU- DESTA ANNETUN LAIN JA RAKENTAMISLAIN MUUTTAMISESTA

Sisällys

LAUSUNTOYHTEENVETO HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSESTA LAEIKSI VAARALLISTEN KEMIKAALIEN JA RÄJÄHTEIDEN KÄSITTELYN TURVALLISUUDESTA ANNETUN LAIN JA RAKENTAMISLAIN MUUTTAMISESTA 1

1. JOHDANTO	2
2. LAUSUNTOPYYNTÖ	3
3. LAUSUNNONANTAJAT	3
4. LAUSUNNONANTAJIEN KANNANOTOT AIHEALUEITTAIN	4
4.1 Kemikaaliturvallisuuslakiin esitettävät muutokset	4
2 § Lain soveltamisala	4
6 § Määritelmät	4
20 a § Eräiden maanpuolustuksellisesti tärkeiden tuotantolaitosten sijoittamisluvan noudattaminen	4
25 a § Lupahakemuksen ja ilmoituksen käsittelyn ensisijaisuus	6
25 b § Maanpuolustukselle tärkeiden tuotantolaitosten lupa- ja ilmoitusmenettely	7
25 c § Maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen muutokset	7
31 § Toiminnanharjoittajan tiedottamisvelvollisuus	7
32 § Turvallisuusselvityksen esillä pitäminen	7
104 g § Tiedoksianto ja kuuleminen maanpuolustukselle tärkeiden tuotantolaitosten lupamenettelyssä	7
125 § Räjähdesäännösten rikkominen	7
128 a § Ilmoittaminen Euroopan komissiolle tuotantolaitoksista ja suuronnettomuuksista	8
4.2 Rakentamislakiin esitettävät muutokset	8
43 c § Eräiden maanpuolustuksellisesti tärkeiden tuotantolaitosten sijoittamislupa	8
46 b § Eräiden maanpuolustuksellisesti tärkeiden tuotantolaitosten sijoittamisluvan edellytykset	10

63 b §	<i>Kuuleminen ja tiedottaminen eräiden maanpuolustuksellisesti tärkeiden tuotantolaitosten sijoittamislupahakemuksesta</i>	11
67 a §	<i>Lausunto puhtaan siirtymän tai eräiden maanpuolustuksellisesti tärkeiden tuotantolaitosten sijoittamislupahakemuksesta</i>	12
68 a §	<i>Määräaika rakentamislupahakemuksen käsittelylle ja seuraamukset määräajan laiminlyömisestä</i>	14
75 a §	<i>Puhtaan siirtymän tai eräiden maanpuolustuksellisesti tärkeiden tuotantolaitosten sijoittamisluvan vaikutusten arviointi</i>	14
179 b §	<i>Valitusoikeus eräiden maanpuolustuksellisesti tärkeiden tuotantolaitosten sijoittamisluvasta</i>	15
186 a §	<i>Eräiden maanpuolustuksellisesti tärkeiden tuotantolaitosten rakentamisen aloittaminen ilman lainvoimaa vailla olevaa poikkeamislupaa</i>	15
Voimaantulo		17
4.3 MUUT HUOMIOT		17
4.3.1 Vaikutusarviot		17
4.3.2 Yleiset havainnot		18

1. JOHDANTO

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoja esitysluonnoksesta laeiksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (kemikaaliturvallisuuslaki) ja rakentamislain muuttamisesta. Esitysluonnoksen mukaan kemikaaliturvallisuuslakiin ja liitelakimuutoksena rakentamislakiin lisättäisiin maanpuolustukselle tärkeitä tuotantolaitoksia koskevat säännökset.

Suomen turvallisuusympäristön muuttumisen vuoksi maanpuolustukselle tärkeiden yksityisessä hallinnassa olevien vaarallisia kemikaaleja ja räjähteitä valmistavien, käsittelevien ja varastoivien tuotantolaitosten lupahakemusten käsittelyä, tiedoksiantovaatimuksia ja tietojen käsittelyä sekä muita velvoitteita koskevan lainsäädännön kartoittaminen sekä tilannekuvan päivittäminen kyseisiin kohteisiin sovellettavasta kansallisesta ja EU-lainsäädännöstä on ajankohtaista. Työ- ja elinkeinoministeriön toimikaudelle 1.7.–31.12.2025 asettaman työryhmän tekemän selvityksen perusteella esitysluonnoksessa kemikaaliturvallisuuslakiin ja liitelakimuutoksena rakentamislakiin lisättäisiin maanpuolustukselle tärkeitä tuotantolaitoksia koskevat säännökset.

- ✓ kemikaaliturvallisuuslain tuotantolaitoksen lupa- ja ilmoitusmenettelyä ja tuotantolaitoksen sijoittamista koskevista vaatimuksista poikettaisiin siten, että maanpuolustukselle tärkeä vaarallisia kemikaaleja tai räjähteitä valmistava, käsittelevä tai varastoiva tuotantolaitos voitaisiin sijoittaa erityisen sijoitusluvan perusteella ja tuotantolaitos voidaan asettaa etusijalle viranomaisten käsitellessä maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen lupahakemusta tai ilmoitusta.

- ✓ *kemikaaliturvallisuuslaissa rajattaisiin maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen toimintaa koskevien tietojen luovuttamista ja lupahakemuksen tiedoksiantoa ja kuulemistä siltä osin kuin se on välttämätöntä kansallisen turvallisuuden kannalta.*
- ✓ *rakentamislakiin lisättäisiin uusi maanpuolustuksellisesti tärkeän vaarallisia kemikaaleja ja räjähteitä valmistavan, käsittelevän tai varastoivan tuotantolaitoksen sijoittamislupamenetely, jota voitaisiin käyttää rakentamislupaan liittyvässä alueidenkäytöllisten edellytysten tarkastelussa rakentamisluvan hakijan sitä pyydettäessä. Eräiden maanpuolustuksellisesti tärkeiden tuotantolaitosten sijoittamislupaa voitaisiin käyttää maanpuolustusta tukevan tai sotilaallisen huoltovarmuuden kannalta erityisen merkityksellisen siviilitoiminnassa olevan tuotantolaitoksen sijoittamisen edellytysten olemassaolon tarkasteluun alueella, jolla ei ole voimassa asemakaavaa.*
- ✓ *rakentamislakiin lisättäisiin kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle mahdollisuus tietäen edellytyksin myöntää luvan hakijalle oikeus rakentamisen aloittamiseen ennen kuin poikkeamislupa on tullut lainvoimaiseksi, kun kyse on maanpuolustuksellisesti tärkeästä vaarallisia kemikaaleja ja räjähteitä valmistavasta, käsittelevästä tai varastoivasta tuotantolaitoksesta. Edellytyksenä olisi, että luvanhakija asettaisi hyväksyttävän vakuuden sen varmistamiseksi, ettei päätöksen täytäntöönpano tekisi muutoksenhakua hyödyttömäksi.*

2. LAUSUNTOPYYNTÖ

Työ- ja elinkeinoministeriö lähetti 28.11.2025 lausuntopyynnön yhteensä 131 taholle. Lausuntopyyntö löytyy Lausuntopalvelusta diaarinumerolla [VN/33125/2025](#) ja valtioneuvoston Hankeikkunasta tunnuksella [TEM103:00/2025](#). Lausuntokierros päättyi 18.12.2025.

Esitysluonnos oli lausuntokierroksen ajan nähtävillä julkishallinnon lausuntopalvelussa ([lausuntopalvelu.fi](#)), jossa lausuntoja voivat antaa organisaatiot ja kansalaiset. Lausunnon voi toimittaa myös työ- ja elinkeinoministeriön kirjaamoon. Myös muut kuin lausuntopyynnön jakelussa mainitut voivat antaa asiassa lausuntonsa. Asiassa annettiin yhteensä 34 lausuntoa määräaikaan mennessä. Lausunnot ovat pääosin julkisia ja löytyvät ministeriön sivuilta, lukuun ottamatta yksityishenkilöiden asiassa antamia kannanottoja, joita annettiin neljä.

3. LAUSUNNONANTAJAT

Asiasta lausunnon antoi yhteensä 34 tahoa julkisorganisaatioista, kunta-alalta, yhdistyksistä ja järjestöistä. Lisäksi asiassa annettiin kolme yksityishenkilön kannanottoa.

Viranomaisista lausunnon antoivat *Ahvenanmaan maakuntahallitus – Ålands landskapsregering, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Itä-Suomen aluehallintovirasto, Lounais-Suomen aluehallintovirasto, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto ja Pohjois-Suomen aluehallintovirasto* (yhteislausunto), *Kaakkois-Suomen ELY-keskus, Keski-Suomen pelastuslaitos, Keski-Pohjanmaan liitto, Lounais-Suomen alue-*

hallintovirasto, Pirkanmaan hyvinvointialue, oikeusministeriö, oikeuskanslerinvirasto, Satakuntaliitto, Suomen ympäristökeskus SYKE, puolustusministeriö, Turvalisuus- ja kemikaalivirasto Tukes ja Varsinais-Suomen ELY-keskus.

Oikeusistuimista lausunnon antoivat *Helsingin hallinto-oikeus (HaO) ja Korkein hallinto-oikeus (KHO).*

Kunta-alan toimijoista lausunnon antoivat *Helsingin kaupunki, Lappeenrannan kaupunki, Porin kaupunki, Vantaan kaupunki ja Suomen Kuntaliitto ry.*

Järjestöistä ja liitoista lausunnon antoivat *Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Hyvinvointialueyhtiö Hyvil ry, Kemianteollisuus ry, Rakennusteollisuus RT ry, Rakennustarkastusyhdistys RTY ry, Rakennustuoteteollisuus RTT ry ja Teknisen Kaupan Liitto ry.*

Lausunnonantajista *sosiaali- ja terveysministeriö, Senaatti-konserni ja Suomen Palopäälystöliitto - Finlands Brandbefälsförbund ry*, ilmoittivat, ettei niillä ole asiasta lausuttavaa.

Lausuntopalaute on esitetty alla aihealueittain lausunnonantajat aakkosjärjestyksessä hallituksen esitysluonnoksen jaottelun mukaisesti. Lausuntopalautetta tullaan tarkastelemaan lainsäädännön muutostarpeita arvioitaessa.

4. LAUSUNNONANTAJIEN KANNANOTOT AIHEALUEITTAIN

4.1 Kemikaaliturvallisuuslakiin esitettävät muutokset

2 § *Lain soveltamisala*

6 § *Määritelmät*

20 a § *Eräiden maanpuolustuksellisesti tärkeiden tuotantolaitosten sijoittamisluvan noudattaminen*

Elinkeinoelämän keskusliitto EK kannattaa esitettyjä muutoksia. EK toteaa myös, että todennäköisemmin poikkeuslupamenettelyt koskisivat suppeaa yritys- ja hankejoukkoa, mutta sujuvoittamisvaikutukset voisivat olla niissä merkittäviä.

Kaakkois-Suomen ELY-keskus toteaa sijoittamisluvan poikkeavan vakiintuneesta alueidenkäytön suunnittelumekanismista, mutta pitää sitä kuitenkin perusteltuna. ELY-keskus kuitenkin arvioi, ettei esitetty muutokset kuitenkaan välttämättä sujuvoittaisi laitosten luvitusta. ELY-keskuksen mukaan esitysluonnoksesta ei selviä asemakaavoitukseen liittyvien valitusoikeuksien rajaamisen mahdollisuus ja kaavaprosessin nopeuttaminen vaihtoehtoina ehdotetulle sääntelylle. Lisäksi ELY-keskus kertoo, etteivät kunnat ole voineet varautua laitosten osalta rakennusoikeuksien määrittelyyn rakennusjärjestyksissä ja arvioi, että rakennusjärjestyksissä määrätyt rakennusoikeudet jäävän pieniksi teollisen mittaluokan laitoksissa.

Kemianteollisuus ry arvioi lausunnossaan, että 20 a §:n tulisi soveltua kaikkiin 25 b §:n mukaisiin maanpuolustukselle tärkeisiin tuotantolaitoksiin riippumatta siitä, onko niille myönnetty rakentamislain 43 c §:n mukainen sijoittamislupa. Lisäksi yhdistys kertoo, että esityksessä tulisi tarkentaa, että maanpuolustukselle tärkeä laitos voi olla myös varasto ja määritelmän tulisi kattaa lain 6 §:n 1 momentin 12 kohdan mukaiset laitokset.

Korkein hallinto-oikeus arvioi lausunnossaan, että ehdotetun kemikaaliturvallisuuslain 20 a §:n viimeisestä virkkeestä voidaan päätellä, että asemakaavoittamattomalla alueella rakentamislain mukainen sijoittamislupa on tarkoitettu annettavaksi ajallisesti ennen kemikaaliturvallisuuslain mukaista lupaa. Kun sijoittamisluvassa ja mahdollisessa asemapiirroksessa on jo vahvistettu sijoittamisratkaisu, kemikaaliturvallisuuslain 20 a § ei ehdottoman muotoilunsa vuoksi näyttäisi mahdollistavan kemikaaliturvallisuuslain mukaisten sijoittamiskriteerien huomioon ottamista lain mukaisessa lupaharkinnassa.

Porin kaupunki toteaa lausunnossaan, ettei kemikaaliturvallisuuslaki riittävässä määrin huomioi uuden rakentamislain 43 §:n 1 momentin mukaista sijoittamislupaa. Laissa ei ole kaupungin mukaan huomioitu niitä erityistilanteita, jotka koskevat maanpuolustukselle tärkeitä, yksityisen hallinnassa olevia, vaarallisia kemikaaleja ja räjähteitä käsitteleviä ja varastoivia kohteita ja niiden lupahakemusten käsittelyä, tiedoksiantovaatimuksia ja tietojen käsittelyä. Kaupunki ehdottaa, että kemikaaliturvallisuuslain 20 a § muutettaisiin muotoon, joka huomioisi myös voimassa olevan rakentamislain 43 §:n perusteella myönnetyn sijoittamisluvan. Lisäksi kaupunki ehdottaa, että kemikaaliturvallisuuslain 20 a §:ää muutettaisiin muotoon, joka huomioisi myös voimassa olevan rakentamislain 43 §:n perusteella myönnetty sijoittamisluvat tai rakentamisluvat voimassa olevan lainsäädännön nojalla, mikäli ne ovat luonteeltaan vastaavia ja kuuluvat tämän muutoksen tarkoittamiin maanpuolustuksellisesti tärkeisiin tuotantolaitoksiin.

Keski-Suomen pelastuslaitos arvioi lausunnossaan, että pelastustoimen tulisi olla pakollinen lausunnonantaja sijoittamislupamenettelyssä, jossa arvioitaisiin pelastustoiminnan edellytyksiä kaavoitusta vastaavalla tasolla. Tuotantolaitoksen sijoittaminen ei lausunnonantajan mukaan saisi heikentää alueellista riskienhallintaa.

Kuntaliitto esittää lausunnossaan huolensa kunnan kaavoituksellisen itsehallinnon mahdollisuuksien sekä vaikutusmahdollisuuksien kaventamisesta normaalioloja koskevassa lainsäädännössä. Liitto toteaa, että säädösteknisesti olisi parempi ratkaisu säätää asiasta erillislailla. Kuntaliiton mukaan siten maanpuolustukseen liittyvät erityispiirteet huomioitaisiin paremmin, kuin säätämällä poikkeusmenettelyjä. Lausunnonantaja toteaa tämän koskevan rakentamislakiin esitettyjä muutoksia ja kemikaaliturvallisuuslain 20 a §:ää. Liitto ehdottaa vielä, että lakia harkittaisiin määraikaisena, jolloin mahdollisia vaikutuksia voitaisiin arvioida paremmin.

Tukes ehdottaa 20 §:n muuttamista uuden lisättävän pykälän sijaan. Tukes arvioi, että nyt esitetty muutos johtaisi ristiriitaan räjähdeasetuksen (1101/2015) kanssa ja vaikeuttaisi lain soveltamista. Virasto kertoo lausunnossaan, että nykyisen soveltamiskäytännön mukaan uusia laitoksia tai merkittäviä laajennuksia ei sijoiteta asemakaavattomille alueille, mikäli ne johtaisivat vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai aiheuttaisivat merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia. Lain 20 §:n tulkinnalla on vaikutusta myös maanpuolustuksellisesti tärkeisiin tuotantolaitoksiin. Tukesin ehdottama lain 20 §:n muotoilu olisi "*Luvanvaraista tai ilmoituksenvaraista toimintaa ei saa sijoittaa ilman oikeusvaikutteista kaavaa. Lisäksi alueella, jolla on voimassa maakuntakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, toiminnan sijoittaminen ei saa vaikeuttaa alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen*". Viraston mukaan nykyisestä 20 §:stä ei käy selkeästi ilmi, edellyttääkö kemikaaliturvallisuuslain mukainen toiminta kaavaa vai voidaanko laitos sijoittaa kaava-alueen ulkopuolelle eikä se myöskään erottele erilaisia kohteita toisistaan. Virasto ehdottaa, että asiaa selkeytettäisiin säännöksellä tai asetuksenantovaltuudella, joka mahdollistaisi räjähdevarastojen sijoittamisen ilman kaavaa myös maanpuolustukselle tärkeiden, kemikaaliturvallisuuslain 6 §:n määritelmän mukaisten räjähdevarastojen

(tuotantolaitosten) osalta. Lisäksi Tukes ehdottaa, että 20 a §:n perusteluissa todettaisiin, ettei erityistä sijoittamislupaa ei voida myöntää silloin, kun alueella on asemakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava.

Rakennustuoteteollisuus RTT ry kannattaa esitettyjä muutoksia, mutta arvioi kemikaaliturvallisuuslain olevan ristiriidassa rakentamislain sijoittamislupaa koskevan sääntelyn kanssa. Yhdistys arvioi, ettei 20 § tunnista tilannetta, jossa tuotantolaitos voitaisiin rakentaa ilman oikeusvaikutteista kaavaa.

Oikeusministeriö toteaa lausunnossaan, että sinänsä mahdollinen tilanne olisi, että maanpuolustukselle tärkeä tuotantolaitos sijoitettaisiin ilman esitetyn rakentamislain 43 c §:ssä tarkoitettua sijoittamislupaa, mutta kuitenkin voimassa olevan kemikaaliturvallisuuslain 20 §:n asettamat edellytykset täyttäen. OM arvioi, että mikäli ehdotetun kemikaaliturvallisuuslain 20 a §:n ei ole tarkoitus koskea myös yksinomaan ilman lupaa tapahtuvaa tuotantolaitoksen sijoittamista, vaikuttaisi ilman esitetyn rakentamislain 43 c §:ssä tarkoitettua lupaa tapahtuva, mutta muilta osin lainmukainen tuotantolaitoksen sijoittaminen jäävän rangaistussääntelyn ulkopuolelle. Jos toisaalta esitetyn kemikaaliturvallisuuslain 20 a ja 125 §:n nojalla on tarkoitettu ulottaa rangaistusuhka koskemaan maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen sijoittamista myös ilman esitetyn rakentamislain 43 c §:ssä tarkoitettua lupaa, tulisi tämän ilmetä selvästi lain sanamuodosta ja esitöistä. Lisäksi rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen blankorangaistussääntelylle asettamien vaatimusten ja perustuslakivaliokunnan vakiintuneen lausuntokäytännön mukaisesti tulisi myös sisällyttää asiaa koskeva viittaus rakentamislain 152 §:ään. OM lisää, että tällainen menettelytapa johtaisi kuitenkin rangaistussääntelyn hajaantumiseen ja siksi tulisi esitettyä sääntelyä olisi syytä tarkistaa siten, että ilman esitetyn rakentamislain 43 c §:ssä tarkoitettua maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen sijoittamislupaa tapahtuvan tuotantolaitoksen sijoittamisen rangaistavuudesta säädettäisiin rakentamislain yhteydessä. Tällöin esitetty kemikaaliturvallisuuslain 20 a sekä 125 §:t koskisivat selkeästi vain myönnetyn luvan vastaista menettelyä ja ilman lupaa tapahtuvia menettelyjä, joissa on kyse voimassa olevan kemikaaliturvallisuuslain 20 §:n noudattamatta jättämisestä. Perusteluja tulisi lausunnonantajan mukaan täsmentää, jotta rangaistavaksi säädetyn menettelyn sisältö ja menettelyn rangaistavuus ilmenevät selkeästi sekä säädöstekstistä että sitä koskevista esitöistä, jotta esitetty sääntely muodostaa selkeän kokonaisuuden.

25 a § *Lupahakemuksen ja ilmoituksen käsittelyn ensisijaisuus*

Tukesin lausunnon mukaan esitetystä 25 a §:ssä Turvallisuus- ja kemikaalivirasto tai pelastusviranomainen käsittelee maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen lupahakemuksen tai ilmoituksen tai toiminnan muutosta koskevan ilmoituksen ensisijaisena suhteessa muihin tämän lain mukaisiin lupahakemuksiin tai ilmoituksiin. Tukes huomauttaa, ettei kemikaaliturvallisuuslaissa käytetä termiä ”toiminnan muutosta koskeva ilmoitus” eikä esitysluonnoksesta ei ilmene, mitä tällä tarkoitetaan. Kemikaaliturvallisuuslain 23 §:n 3 momentin mukaan toiminnanharjoittajan tulee tehdä 1 momentissa tarkoitettua toimintaa koskevista merkittävistä muutoksista ilmoitus tai hakea lupa.

Tukes toteaa, että myös ehdotetulla 25 a §:n etusijamenettelyllä voi olla vaikutuksia viranomaistoimintaan. Etusijamenettely väistämättä siirtää muiden investointihankkeiden lupahakemusten käsittelyä, mikäli lisäresursseja ei olisi saatavissa. Viraston mukaan on epäselvää, kattaako etusijamenettely myös voimassa olevien tuotantolaitosten muutosilmoitusten ja muutoslupien käsittelyn, jos jo olemassa olevasta tuotantolaitoksesta tulisi maanpuolustuksellisesti tärkeä tuotantolaitos. Tämä lisäisi etusijamenettelyn piiriin kuuluvien hankkeiden määrää. Esitysluonnoksen pykälän

25 b perusteluissa todetaan, että toiminnanharjoittajan olisi lisättävä edellä mainittu puolustusministeriön lausunto uuden tuotantolaitoksen taikka tuotantolaitoksen muutosta koskevan lupahakemuksen tai ilmoituksen liitteeksi. Lisäksi kyseeseen voisi tulla esimerkiksi lupamääräysten muuttaminen ehdotettujen kemikaaliturvallisuuksilain 31 §:n ja 32 §:n muutosten vuoksi.

25 b § *Maanpuolustukselle tärkeiden tuotantolaitosten lupa- ja ilmoitusmenettely*

25 c § *Maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen muutokset*

TUKESin lausunnossa todetaan, että esityksen perusteella jää epäselväksi minkä tahon tulisi arvioida onko vireillä olevissa lupahakemuksissa maanpuolustukselle tärkeitä tuotantolaitoksia vai olisiko kyseessä kemikaaliturvallisuuksilain 23 §:n 3 momentin mukainen merkittävä muutos, josta toiminnanharjoittajan on tehtävä ilmoitus tai haettava lupa. Lisäksi lausunnossa kerrotaan tilanteesta, jossa puolustusministeriön antaessa tuotantolaitoksen muutosta koskevaa ilmoitusta, saattaa virastossa olla vireillä toiminnan toiminnanharjoittajan asemaan vaikuttava muutos. Tukes huomauttaa, että ehdotetun 25 c §:n mukaisen ilmoituksen jälkeen maanpuolustuksellisesti tärkeän tuotantolaitoksen aseman päättyessä kemikaaliturvallisuuksilakiin ehdotetut 31 §:n 5 ja 6 momentit ja 32 §:n 4 momentti kuitenkin edelleen koskisivat tuotantolaitosta, mistä tulisi lausunnonantajan mukaan kertoa perustelutekstissä.

31 § *Toiminnanharjoittajan tiedottamisvelvollisuus*

32 § *Turvallisuusselvityksen esillä pitäminen*

104 g § *Tiedoksianto ja kuuleminen maanpuolustukselle tärkeiden tuotantolaitosten lupamenettelyssä*

Korkein hallinto-oikeus arvioi lausunnossaan viittausta 31 §:n 5 ja 6 momentissa, 32 §:n 4 momentissa ja 104 g §:ssä säädettävistä maanpuolustuksellisesti tärkeiden tuotantolaitosten osalta poikkeuksista toiminnanharjoittajan tiedottamisvelvollisuuteen, turvallisuusselvityksessä annettaviin tietoihin sekä kuulemiseen ja tiedottamiseen. KHO toteaa, että säännöksissä viitataan julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 10 kohtaan ja kansainvälisistä tietoturvasuhteista annettuun lakiin ja arvioi, että muotoilu poikkeaisi ehdotetun rakentamislain 63 b §:n 2 momentista. Mikäli tarkoitetaan, että jonkin asiakirjan sisältämän tiedon salassapidon vuoksi sitä ei liitetä kuulemisasiakirjoihin ym. on säännös KHO:n arvion mukaan tarpeeton eikä vastavia säännöksiä ole muissa laeissa. KHO kiinnittää huomiota myös 104 g §:n sanamuotoon, jossa viitataan julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 10 kohdan edellytysten täyttymiseen. KHO arvioi säännöksen olevan muotoilultaan epäselvä, koska sen voidaan tulkita viittaavaan salassapitointressiin sellaisenaan, jolloin esimerkiksi lupahakemuksesta ei voitaisi millään tavalla tiedottaa. Miten laajasta poikkeamisesta olisi kyse jää säännöksessä epäselväksi. KHO:n mukaan kuulemissäännösten tulkinvaraisuus on usein ongelmallista muutoksenhakutilanteissa.

Valtioneuvoston oikeuskansleri arvioi, että pykälässä oleva muotoilu ”tai poikkeaminen on muutoin maanpuolustuksen luonteen tai erityistehtävien vuoksi välttämätöntä” on väljä eikä riittävän täsmällinen. Säännöstä pitäisi oikeuskanslerin arvion mukaan avata säännöspäätelöissä.

125 § *Räjähdesäännösten rikkominen*

Oikeusministeriö arvioi kannanotossaan, että 1 momentin 1 kohdassa jää epäselväksi koskisiko ehdotettu rangaistussäännös tilanteita, joissa sijoittamislupa on myönnetty, mutta tuotantolaitoksen suunnitteleminen ja rakentaminen on toteutettu myönnetyn luvan vastaisesti, vai myös sellaisia tilanteita, joissa sijoittamislupaa ei ole lainkaan myönnetty. OM arvioi myös esitetyn pykälän sanamuodon osalta, että siihen sisällytetty, voimassa olevassa laissa esiintyvä ilmaisu koskien ”yleisiä velvollisuuksia” voi soveltua heikommin kuvaamaan esitetyn 20 a §:n tarkoittamia, lähtökohtaisesti poikkeusluonteisiksi tarkoitettuja tilanteita. OM toteaa kuitenkin, ettei ilmaisulla ei ole ratkaisevaa merkitystä rikosoikeudelliselta sääntelyltä edellytettävän täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden näkökulmasta, joten sääntelyä ei tältä osin ole välttämätöntä tarkastaa.

128 a § *Ilmoittaminen Euroopan komissiolle tuotantolaitoksista ja suuronnettomuuksista*

4.2 Rakentamislakiin esitettävät muutokset

43 c § *Eräiden maanpuolustuksellisesti tärkeiden tuotantolaitosten sijoittamislupa*

Helsingin hallinto-oikeus arvioi tulkinnanvaraisuutta aiheutuvan siitä, että 2 momentissa tuotantolaitoksen merkittävyys on arvioitu eri tavoin kuin 1 momentissa tai kemikaaliturvallisuuslain uusissa säännöksissä. HaO toteaa, että koska laitoksen tärkeys maanpuolustukselle arvioidaan kaikissa tapauksissa puolustusministeriön lausunnon perusteella, tulisi määritelmien olla yhtenäiset.

Helsingin kaupunki ehdottaa maanpuolustuksellisesti tärkeän tuotantolaitoksen määritelmän lisäämistä esitykseen. Kaupunki kertoo lausunnossaan rakentamislain 43 a §:ssä määriteltävän mitkä hankkeet ovat puhtaan siirtymän teollisuushankkeita. Kaupunki toteaa esitysluonnoksessa viitattavan useassa kohdassa 43 a §:n menettelyyn. Lisäksi kaupunki toteaa säännöksen koskevan maanpuolustuksellisesti tärkeitä vaarallisia kemikaaleja ja räjähteitä valmistavia, käsitteleviä tai varastoivia tuotantolaitoksia eli mikäli sitä olisi tarkoitus soveltaa myös pelkkään varastointilaitokseen, tulisi tuotantolaitos muuttaa laitokseksi.

Kemianteollisuus ry:n lausunnossa todetaan, että pykälässä tulisi viitata asemakaavan lisäksi oikeusvaikutteiseen yleiskaavaan, koska vastaavat periaatteet soveltuvat lausunnonantajan mukaan molempiin.

Porin kaupungin lausunnon mukaan rakentamislain 43 a §:n 25 kohta maanpuolustuksellisesti tärkeän tuotantolaitoksen määritelmästä lisättäisiin rakentamislain 43 c §:n ensimmäiseen momenttiin. Lausunnonantajan mukaan lisäys täsmentäisi, että kyseinen tuotantolaitos on muu kuin Puolustusvoimien hallinnassa oleva tuotantolaitos ja puolustusministeriön arvioineen tuotantolaitoksella olevan maanpuolustukselle olennainen merkitys. Kaupungin mukaan yhtenäinen määritelmä yhdenmukaistaisi lakeja ja helpottaisi niiden soveltamista. Kaupunki toteaa lisäksi, että lain mukaisia lupamenettelyjä tulisi nopeuttaa ja selkiyttää turvaamalla maanpuolustuksellisesti tärkeiden tuotantolaitosten erityisasema kemikaaliturvallisuuslainsäädännössä. Kaupunki ehdottaa, että

rakentamislain 43 §:n toiseen momenttiin lisättäisiin kemikaaliturvallisuuslain 25 a §:ään ehdotettu muutos maanpuolustuksellisesti tärkeän tuotantolaitoksen rakentamislupaa koskevan lupahakemuksen käsittelyn ensisijaisuudesta. Lupaprosessissa pitäisi kannanoton mukaan huomioida rakentamislain 43 §:ssä säädetty sijoittamisen edellytykset, jotta rakentaminen tapahtuu alueidenkäytön ja turvallisuuden osalta asianmukaisesti. Lisäksi kaupunki esittää kemikaaliturvallisuuslain 31, 32 ja 104 g §:iin ehdotettujen kuulemista ja tiedottamista koskevien määräysten säännösten lisäämistä myös rakentamislain 43 c §:ään.

Korkein hallinto-oikeus huomauttaa lausunnossaan kemikaaliturvallisuuslaissa olevan maanpuolustuksellisesti tärkeiden tuotantolaitoksen määritelmän (6 §:n 25 kohta) puuttuvan rakentamislain 43 §:n 25 momentissa ilmaistu viittaa KHO:n mukaan korkeampaan soveltamiskynnykseen. Lisäksi KHO arvioi rakentamislain 43 §:n 25 momentissa puuttuvan kemikaaliturvallisuuslain 25 c §:n säännös puolustusministeriön lausunnosta, jolla ratkaistaan, onko laitos maanpuolustukselle tärkeä tuotantolaitos.

Kuntaliiton lausunnossa kerrotaan, että säädöstä tulisi täsmentää määrittelemällä tarkemmin "maapuolustuslaitosten tärkeät tuotantolaitokset". Lisäksi lausunnonantajan mukaan tulisi kertoa kyseessä olevan Suomen maanpuolustuksen kannalta tärkeästä hankkeesta. Kuntaliiton mukaan säännöksestä ei selviä, kenen toimivaltaa päätös on, vaikka toimivalta tässä asiassa kuuluu kunnalle. Kuntaliitto ehdottaa vastaavaa tarkennusta myös puhtaan siirtymän sijoittamislupaa koskevaan rakentamislain 43 a §:ään. Lisäksi Kuntaliitto arvioi pykälän otsikon olevan suppea, koska säännöksen mukaan kyseeseen tulevat valmistavat, käsittelevät tai varastoivat laitokset. Esitykseen olisi lausunnon mukaan tarpeen lisätä, että rakentamislain sijoittamislupaan hakija vastaa lupakustannuksista selvityksineen.

Rakennusteollisuus RT ry ehdottaa lausunnossaan, että sijoittamislupasäädöstä laajennettaisiin siten, että sitä voidaan hyödyntää myös muihin maanpuolustuksen kannalta välttämättömien tuotantolaitosten rakentamiseen. Lisäksi lausunnossa kannatetaan viittausta kemikaaliturvallisuuslain maanpuolustuksellisesti tärkeän tuotantolaitoksen, ja yhdistys ehdottaa ensimmäiseen momenttiin lisäystä "tai muun maanpuolustuksen varautumistarkoituksen edellyttämän tuotantolaitoksen". Lisäyksellä lausunnonantaja arvioi olevan hyödyä esim. linnoitustöissä tai rajaturvallisuutta koskevissa hankkeissa.

Rakennusteollisuus RTT ry ehdottaa, että pykälässä viitattaisiin kemikaaliturvallisuuslain 6 §:n määritelmään. Lausunnossaan yhdistys toteaa rakentamislain määritelmän vaikuttavan kemikaaliturvallisuuslain määritelmää tiukemmin eikä pidä sitä tarkoituksenmukaisena. Lisäksi yhdistys toivoo, että pykälän ensimmäiseen momenttiin lisäystä "tai muun maanpuolustuksen varautumistarkoituksen edellyttämän tuotantolaitoksen" hybridivaikuttamisen ja varautumisen turvaamisen näkökulmasta.

Suomen ympäristökeskus SYKE pitää lausunnossaan ongelmallisena ohituskaistan myöntämistä rakentamislain kunnan pitkäjänteisen ja suunnitelmallisen alueidenkäytön ja kaavoituksen sijasta. SYKE arvioi, että maanpuolustuksellisesti tärkeiden tuotantolaitosten alueiden varaamisen tulisi olla osa kuntien normaalia kaavoitusta.

Tukes arvioi lausunnossaan, että ensimmäisen erityisen sijoittamislupaan saanut tuotantolaitos ohjaisi käytännössä alueen maankäyttöä jatkossa. Virasto toteaa sijoittamislupamenettelyn olevan poikkeusmenettely, joka ei saisi korvata alueiden käytön suunnittelua ja kehittämistä.

Valtioneuvoston oikeuskansleri arvioi esityksessä olevan kyse asiasta, joka poikkeaa tavanomaisesta mainitun perussopimustasoisen määräyksen soveltamisalasta (SEVESO III-direktiivi, SEUT 346 artikla). Esityksen jatkovalmistelussa tulisi oikeuskanslerin näkemyksen mukaan avata tuotantolaitoksen mahdollista suhdetta kilpailuoikeuteen ja varmistaa mainitun artiklan soveltaminen tässä hallituksen esityksessä tarkoitetun poikkeamisen perustaksi.

Varsinais-Suomen ELY-keskus ehdottaa, että 2 momentissa viitattaisiin kemikaaliturvallisuuslaissa annettuun tuotantolaitoksen määritelmään.

46 b §

Eräiden maanpuolustuksellisesti tärkeiden tuotantolaitosten sijoittamisluvan edellytykset

Helsingin kaupunki arvioi 46 b §:n 4 kohdan mukaan eräiden maanpuolustuksellisesti tärkeiden tuotantolaitosten sijoittamisluvan sallivan myös kohtuuttomien rajoitusten tai haitan aiheuttamisen esimerkiksi ympäröivän alueen käyttämiselle, jos sijoittamisluvan tavoitteet tai vaatimukset ovat välttämättömiä. Tilanteissa korvauksen maksaminen kohtuuttomasta rajoituksesta tai haitasta kuuluu sijoittamisluvan hakijalle eikä sijoittamisluvan myöntävälle kunnalle. Kaupungin mukaan korvausvastuuta tulisi siten täsmentää säännöksessä ja sen perusteluissa. Lisäksi kaupunki toteaa, ettei säännöksestä tai sen perusteluista käy selkeästi ilmi, mitä varoalueella tarkoitetaan. Kaupunki lisää, ettei kemikaaliturvallisuuslaissa yleisesti ottaen käytetä termiä varoalue, vaan laki sisältää säännökset muun muassa tuotantolaitosten sijoittamiselle rakennetulle alueelle, luontokohteiden ja pohjavesialueiden läheisyyteen. Rakentamislakiin ehdotettua säännöstä tai vähintään perusteluja tulisi tarkentaa sen osalta, onko varoalueen oltava niin suuri, että laitosalueen rakennuspaikan ulkopuolista aluetta räjähdyksiltä suojautumiseen ei enää tarvita. Kaupunki jatkaa, ettei sijoittamisluvan edellytyksissä huomioida kunnanvaltuuston hyväksymää rakennusjärjestystä (rakentamislain 7 §:n mukaan rakennusoikeuden määrä asemakaava-alueen ulkopuolisilla alueilla voidaan määrätä rakennusjärjestyksessä). Edellytyksissä ei myöskään huomioida voimassa olevia rakennuskieltoja. Mikäli kunnan rakennusjärjestyksen määräyksiä ja rakennuskieltoja ei tarvitse tai tule huomioida sijoittamislupapäätöstä tehtäessä, tulisi tämän selvittää säännöksestä tai sen perusteluista.

Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy kannattaa lausunnossaan vireille tulevien ja esityksessä tarkoitettujen tuotantolaitosten lupaprosessien osalta vaatimusta vähintään kahdesta käyttökelpoisesta pääsytiestä kohteeseen. Yhtiö arvioi, että vaatimus vahvistaisi osaltaan tehokkaan pelastustoiminnan edellytyksiä, joihin sen mukaan tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Kemianteollisuus ry:n lausunnossa todetaan, että perusteluihin tulisi lisätä, että 13 kohtaa tulkitaan yhdenmukaisesti räjähdessäätelyn ja sitä koskevien suojaetäisyyksien kanssa.

Korkein hallinto-oikeus arvioi, että 5 kohdan mukaan rakennuspaikan tulisi käsittää myös tarvittavat varoalueet. Perustelujen mukaan edellytyksen toteutumiseen liittyisivät keskeisesti kemikaaliturvallisuuslain 17–19 §:n sijoittamista koskevat vaatimukset. Mikäli rakennuspaikan tulee käsittää myös näiden vaatimusten mukaiset alueet, kysymys on huomattavan laajasta rakennuspaikasta. KHO toteaa rakennuslain edellyttävän muun ohella, että luvan hakija hallitsee koko rakennuspaikkaa.

Pirkanmaan hyvinvointialue toteaa lausunnossaan, että vaatimus vähintään kahdesta käyttökelpoisesta pääsytiestä kohteeseen kahdesta eri suunnasta olisi hyvä

ulottaa myös kemikaalikohteisiin, koska lumisena talvena voi toinen lähestymissuunta olla tukossa.

Porin kaupunki ehdottaa lausunnossaan useiden esitysluonnoksen rakentamislain uusien lainkohtien poistoa. Kannanotossa ehdotetaan lain 46 b §:n poistamista. Kaupungin mukaan rakentamislain säännökset (43–46 §) riittäisivät nykyisellään maanpuolustuksellisesti tärkeän tuotantolaitoksen sijoittamisluvan edellytysten määrittämiseen.

Rakennusteollisuus RT ry muistuttaa 5 kohdan mukaisen varoalueen voivan olla rakennuspaikkaa laajempi ja siten vuoksi vaikeuttavan pykälä soveltamista tilanteissa, joissa varoalue ei kokonaisuudessaan ole hankkeen omistuksessa. Lisäksi yhdistys ehdottaa kokonaan uutta säännöstä 178 a §, jossa säädettäisiin valitusasian käsittelyn kiireellisyydestä.

Rakennustuoteteollisuus RTT ry toteaa lausunnossaan, että käytännössä voi olla tarve sijoittaa tuotantolaitos alueelle, jolla on voimassa yleis- tai maakuntakaava ja ehdottaa siksi edellytysten 1 ja 2 poistamista esityksestä. Kohdan 5 varoalueesta yhdistys huomauttaa rakennuspaikan voivan olla varoaluetta pienempi. Kohtaa 11 yhdistys ehdottaa muutettavaksi yhdenmukaisemmaksi puhtaan siirtymän edellytysten kohdan kanssa (kohta 8). Siinä esiintyvää sanaa ”merkittävä” yhdistys ehdottaa korvattavaksi sanalla ”kohtuutonta” ja arvioi muutoksen parantavan edellytysten soveltamista käytännöstä. Kohdassa 13 käytettyä ilmaisua ”riittävän etäälle asuinalueista” yhdistys pitää lainsäädännöllisesti epätarkkarajaisena. Ehdotuksen mukaan määritelmää voitaisiin esimerkiksi täsmentää koskemaan ”käsitteltävien kemikaalien tai räjähteiden käsittelyn edellyttämän varoalueen etäisyydelle”.

Satakuntaliiton lausunnon mukaan maakuntakaavan osalta tulisi huomioida muut voimassa olevien maakuntakaavojen kaavamääräykset. Maakuntakaavoissa on useita tulevaisuuden kannalta strategisesti keskeisiä tavoitteita, joilla voi olla merkitystä myös kansalliselle turvallisuudelle ja huoltovarmuudelle.

Varsinais-Suomen ELY-keskus toivoo lausunnossaan, että 1 momentin 7 kohtaan täydennettäisiin voimassa olevan rakentamislain puhtaan siirtymän sijoittamisluvan edellytyksiä koskevan momentin 9 kohtaa vastaavasti seuraavasti: ”- - sekä täyttää kauneuden, korkeatasoisen arkkitehtuurin tai sopusuhtaisuuden vaatimukset.” ELY-keskus kysyy lausunnossa, kuka tai kuinka 3 kohdan ”elinympäristön laadun merkityksellistä heikkenemistä tai kohtuutonta rajoitusta/haittaa” valvotaan ja toivoo säännöksen selkiyttämistä. Lisäksi ELY-keskus kannattaa 9 kohdan edellytystä ”rakentaminen on sopivaa maisemalliselta kannalta eikä vaikeuta erityisten luonnon- tai kulttuuriympäristön arvojen säilyttämistä eikä virkistystarpeiden turvaamista” vastaavan lupaedellytyksen säätämistä eräiden maanpuolustuksellisesti tärkeiden tuotantolaitosten sijoittamisluvan edellytyksiä koskevaan 46 b §:ään.

63 b §

Kuuleminen ja tiedottaminen eräiden maanpuolustuksellisesti tärkeiden tuotantolaitosten sijoittamislupahakemuksesta

Helsingin hallinto-oikeus lausunnossa todetaan, että mikäli 2 momentin kohdalla on tarkoituksena varmistaa, että julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 10 kohdassa tarkoitettut tiedot pidetään salassa mainitun säännöksen tarkoittamalla tavalla eikä luoda uutta salassapitokategoriaa, tulisi terminologiaa tiedon jakamisen osalta täsmentää tulkinnan varmistamiseksi.

Helsingin kaupungin lausunnon mukaan säännöksestä tai sen perusteluista ilmene, miten osalliset määritellään. Kaupunki kertoo, että alueidenkäyttölain 62 §:stä löytyy osallisten määritelmä, jota on hyödynnetty esimerkiksi rakennusjärjestystä laadittaessa. Mikäli samaa määritelmää olisi tarkoitus hyödyntää ehdotetun rakentamislain 63 b §:n kuulemis- ja tiedottamismenettelyssä, asiasta olisi syytä mainita perusteluissa. Kaupunki toteaa myös, että säännöksen muotoilu "kunta ei saa täyttäessään 1 momentin mukaisia kuulemiseen ja tiedottamiseen liittyviä velvoitteitaan jakaa vastaanottamiaan tuotantolaitoksen rakentamiseen ja toimintaan liittyviä arkaluonteisia ja suojattavia tietoja niiltä osin, kuin se tuotantolaitokseen liittyvän maanpuolustuksellisen erityistehtävän vuoksi välttämätöntä" on kielipolisesti virheellinen, koska siitä mitä ilmeisimmin puuttuu sana "on" eikä ole yksiselitteisesti tulkittavissa, mihin sanalla "se" viitataan. Helsingin kaupunki arvioi, ettei perusteluista ilmene, onko tarkoituksena laajentaa asiakirjojen salassapitoa julkisuuslaissa määritellystä. Lisäksi kaupunki toteaa arkaluonteisilla tiedoilla yleensä tarkoitettavan eräitä arkaluontoisia henkilötietoja, ei rakentamiseen liittyviä asiakirjoja.

Keski-Suomen pelastuslaitos huomauttaa, että olisi varmistettava mahdollisten tietojen rajoittamisen koskevan yleisöä eivätkä pelastusviranomaisia.

Porin kaupunki ehdottaa, että lakiluonnoksesta poistettaisiin rakentamislain 63 b §, koska rakentamislain 63 §:n mukainen kuuleminen ja tiedottaminen on riittävää myös silloin, kun kyseessä on maanpuolustuksellisesti tärkeän tuotantolaitoksen sijoittamislupahakemus. Kannanoton mukaan maanpuolustuksellisesti tärkeiden tuotantolaitosten osalta rakentamislainsäädännössä oleva sijoittamislupaa koskeva sääntely on nykyisellään riittävää.

Kuntaliitto pyytää selventämään laajentaako säännös julkisuuslaissa säädettyä salassapitoa. Soveltamisen tueksi liitto arvioi tarpeelliseksi säätää, mitkä ovat päätöksen julkisessa kuulutuksessa tarpeelliset asiakirjat sijoittamislupapäätöksestä ja myöhemmin myönnettävästä rakentamislupapäätöksestä. Kuntaliitto arvioi, että päätöksissä ja niihin liittyvissä asiakirjoissa voi olla Suomen maanpuolustuksen turvaamisen kannalta oleellista tietoa.

Rakennustuoteteollisuus RTT ry kannattaa lausunnossaan sitä, ettei kunta saa jakaa kuulemisen yhteyden arkaluonteisia ja suojattavia tietoja.

Suomen ympäristökeskus SYKE arvioi lausunnossaan takaavan rajallisemmat osallistumismahdollisuudet kuin kaavoitushankkeissa ja pitää sitä ongelmallisena ympäristön suunnittelun kannalta.

Vantaan kaupunki esittää täsmentämään 2 momentin muotoon "- - -, kuin tietojen salaaminen tuotantolaitokseen liittyvän maanpuolustuksellisen erityistehtävän vuoksi on välttämätöntä."

67 a §

Lausunto puhtaan siirtymän tai eräiden maanpuolustuksellisesti tärkeiden tuotantolaitosten sijoittamislupahakemuksesta

Helsingin kaupunki arvioi, että säännöksestä tai sen perusteluista tulisi selvittää voidaanko salassapitosäännösten estämättä pyytää lausuntoja muilta kuin säännöksessä mainituilta viranomaisilta. Kaupunki kertoo, että sillä voi olla tarpeen pyytää lausuntoa esimerkiksi pelastuslaitokselta, museolta tai ympäristöpalveluilta, toisin kuin hyvinvointialueilla, joissa pelastuslaitos on kunnan ulkopuolinen lausunnonantaja.

Kaakkois-Suomen ELY-keskus arvioi lausunnossaan, että uudessa toisessa momentissa tulisi edellyttää suoraan lupa- ja valvontaviraston lausuntoa. Lupa- ja valvontaviraston vastaa mm. olevasta luonnonsuojelun valvonnasta ja jälkikäteen tehtävät valvontatoimet voivat ELY-keskuksen mukaan hidastaa lupaprosesseja. ELY-keskus arvioi, että suora lausuntopyyntövelvoite helpottaisi myös kuntien toimintaa.

Kuntaliitto arvioi lausunnossaan tiiviin yhteistyön viranomaisten välillä olevan tärkeää ennen sijoittamisluvan myöntämistä. Yhteistyöllä selvitetään lausunnonantajien mukaan hankkeiden alueiden käyttöä muun lainsäädännön näkökulmasta, kunnan sijoittamista koskevassa harkinnassa ja kunnan maankäyttöä koskevassa itsehallinnossa. Kuntaliitto ehdottaa asian muotoiluksi: "... Tukesilta ja tarvittaessa muilta valtion viranomaisilta, joiden toimialaa lupahakemus merkittävästi koskee."

Lappeenrannan kaupungin mukaan esityksessä kerrota, miten hankkeissa ja myös puhtaan siirtymän hankkeissa määritellään rakennusoikeuden määrä, jos asiaan ei ole kaavoissa tai rakennusjärjestyksessä varauduttu. Lupakäsittelyn sujuvoittamisen osalta kaupunki toteaa, että rakennusjärjestyksen ja kaavan muuttaminen hidasta eikä välttämättä nopeuta käsittelyä.

Pirkanmaan hyvinvointialue huomauttaa, että Tukes voi vaikuttaa tuotantolaitoksen sijoittamiseen jo kaavoituksen alkuvaiheessa ja mikäli kohde on tulossa pelastusviranomaisen valvontaan, tulee toiminnanharjoittajan tarkastella jo alkuvaiheessa tuotantolaitoksen sijoituspaikkaa vaaranarviointien kautta. Toisesta momentista lausunnonantaja lisää, että olisi huomioitava pelastusviranomaisen valvovan myös kemikaaliturvallisuuslain 24 §:n perusteella kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia. Pelastusviranomaisen lausunnon osalta tulisi huomioida, ettei lausunto tarkoittaisi rakennuspaikalle tehtävälle tuotantolaitokselle automaattista kemikaaliturvallisuuslupaa. Pelastusviranomaisen voisi kuitenkin tuoda lausunnossaan kerrota, miten toiminnanharjoittaja voi selvittää toimintansa laajuuden ja mahdollisen valvontaviranomaisen. Lisäksi lausunnonantaja pyytää tarkastelemaan olisiko lausunnon pyytäminen tarpeellista myös kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta.

Porin kaupunki ehdottaa lain 67 a §:n toisen momentin poistamista (maanpuolustuksellisesti tärkeä tuotantolaitos rinnastaminen puhtaan siirtymän sijoittamislupaanhakemuksesta pyydettyjen lausuntojen osalta) tarpeettomana.

Rakennustarkastusyhdistys RTY ry korostaa lausunnossaan puolustusministeriön lausunnon tärkeyttä ja toivoo, että lausunnon antamiselle säädettäisiin kuukauden määräaika. Kuukauden määräaika vastaisi lausunnonantajan mukaan rakentamislain 66 ja 67 §:ssä säädettyä Lupa- ja valvontaviraston lausunnon antamisen määräaika.

Satakuntaliitto pitää hyvänä, että maakunnan liitto on mainittu säädöksessä tahona, jolta tulee pyytää lausunto. Liiton mukaan tulisi muista valtion viranomaisista erikseen mainita Turvallisuus- ja kemikaalivirasto TUKES sekä vuoden 2026 alussa aloittavat Lupa- ja valvontavirasto ja elinvoimakeskukset.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan sijoittamisluvasta tulisi pyytää aina lausunto myös Lupa- ja valvontavirastolta, jonka tehtävänä on voimassa olevan rakentamislain 4 §:n mukaan edistää rakennustoimen järjestämistä ja valvoa, että rakentamisessa otetaan huomioon vaikutuksiltaan valtakunnalliset ja merkittävät maakunnalliset asiat. Vastaava lausuntopyyntövelvollisuus on säädetty voimassa olevan rakentamislain puhtaan siirtymän sijoittamisluvan osalta. Lisäksi esitysluonnoksen 179 b §:ssä on säädetty valitusoikeus sijoittamisluvasta Lupa- ja valvontavirastolle.

68 a § *Määräaika rakentamislupahakemuksen käsittelylle ja seuraamukset määräajan laiminlyömisestä*

Helsingin kaupunki toteaa lausunnossaan, että pykäläluonnoksen mukaan eräiden maanpuolustuksellisesti tärkeiden tuotantolaitosten sijoittamislupahakemuksen käsittelyajan laskeminen alkaa vasta, kun rakentamislupahakemus liitteineen on pantu vireille. Kaupunki huomauttaa, että rakentamislupahakemus pannaan kuitenkin vireille vasta, kun sijoittamislupahakemuksesta on ensin tehty päätös. Kaupungin mukaan säännösluonnoksella lienee tarkoitettu, että sijoittamislupahakemus on ratkaistava kuuden kuukauden kuluessa, kun sijoittamislupahakemus liitteineen on pantu vireille. Lausunnon mukaan säännösluonnosta on syytä tarkentaa tältä osin sekä eräiden maanpuolustuksellisesti tärkeiden tuotantolaitosten että puhtaan siirtymän sijoittamisluvan osalta.

Kemianteollisuus ry:n lausunnossa todetaan, että perusteluissa tulisi selventää, että viittaukset rakentamislupiin kattavat myös sijoittamisluvat, jotta soveltaminen olisi yhdenmukaista.

Kuntaliitto arvioi, että lakiluonnoksesta voi saada virheellisen käsityksen sijoittamislupamenettelyssä olevan rakennusvalvontaviranomaisen toimivaltaan lain nojalla kuuluvan lupaharkinnan, mutta rakentamislain 43 §:n mukaan erikseen tehtävä sijoittamislupaharkinta kuuluu kunnalle. Kuntaliitto pyytääkin täsmentämään, että eräiden maanpuolustuksellisesti tärkeiden tuotantolaitosten sijoittamislupa kuuluu kunnalle ja kertoo että, sijoittamisluvan vaikutusten arviointi tehdään pääosin kaavoitusta vastaavassa laajuudessa. Kuntaliitto lisää, että menettelyllä ohitetaan kunnallisen itsehallinnon toteutumisen kannalta merkityksellinen kunnan lakisääteinen kaavoitustehtävä.

Rakennustarkastusyhdistys RTY ry toteaa, että lainkohdan perusteluissa on virheellisesti kirjoitettu määräajaksi kolme kuukautta, ja se pitäisi korjata kuudeksi kuukaudeksi.

75 a § *Puhtaan siirtymän tai eräiden maanpuolustuksellisesti tärkeiden tuotantolaitosten sijoittamisluvan vaikutusten arviointi*

Kemianteollisuus ry:n lausunnossa todetaan kaavoitustasaisen vaikutusarviointivaatimuksen hidastavan hankkeiden toteuttamista. Yhdistys arvioi, että vaikutusten arvioinnin tulisi olla tapauskohtaista ja joustavaa.

Porin kaupunki ehdottaa lausunnossaan 75 a §:n ja siihen sisällytettäväksi ehdotetun rinnastamista puhtaan siirtymän sijoittamislupa- ja vaikutusten arvioinnin osalta poistamista nykyisellään riittäväksi arvioidun sääntelyn perusteella.

Suomen ympäristökeskus SYKE ehdottaa, että valitusprosessien keston puututtaisiin hallinto-oikeuksien resursseja lisäämällä. SYKE kannattaa myös ennakollisten aluevarausten kaavoittamisen tarkempaa arviointia, minkä arvioi voivan nopeuttaa hankkeiden toteuttamista. Lisäksi SYKE toteaa Suomen ratifioineen valtioiden rajat ylittävän Espoon sopimuksen, jota sovelletaan kaavoja koskeviin menettelyihin. SYKE ehdottaa esitysluonnosta täydennettäväksi siltä osin, että hankkeilla saattaa olla rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia, jolloin Espoon sopimuksen mukaisia kuulemismenettelyjä tulee sovellettavaksi.

179 b § *Valitusoikeus eräiden maanpuolustuksellisesti tärkeiden tuotantolaitosten sijoittamisluvasta*

Porin kaupunki ehdottaa rakentamislakiin esitetyn 179 b §:n poistamista esityksestä, koska sen mukaan nykyisellään rakentamislain 179 §:n 1 ja 2 momentti riittäisivät lausunnonantajan mukaan määrittämään valitusoikeuden maanpuolustuksellisesti tärkeiden tuotantolaitosten osalta.

Kemianteollisuus ry:n kannanotossa todetaan, että perusteluista tulisi selvittää valitusoikeuden vastaavan vakiintunutta oikeuskäytäntöä, ellei EU-direktiivien tulkinta muuta edellytä.

Kuntaliitto toteaa, että muutoksenhakulajina olisi hallintovalitus eikä kunnan jäsenillä ei ole tilanteissa muutoksenhakuoikeutta verrattuna asian ratkaisemiseen kaavoituksella.

Rakennustuoteteollisuus RTT ry arvioi lausunnossaan, että kohdissa 4–6 on tarkoitus viitata kohtiin 5–7, samalla tavoin kuin 179 a §:ssä. Kohdasta 9 yhdistys toteaa, ettei se vastaa rakentamislain 179 a §:n 2 momenttia vaan on sisällöllisesti laajempi. Yhdistys toteaa myös, että rakentamislainsäädännössä muut valitusoikeudet ovat sidottuja YVA-lakiin ja siten valitusoikeuksien tulisi olla yhdenmukaisia puhtaan siirtymän sijoittamisluvan kanssa.

Varsinais-Suomen ELY-keskus kannattaa lausunnossaan, että valitusoikeus sijoittamisluvasta on säädetty toimialueellaan sellaiselle rekisteröidylle yhteisölle, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun edistäminen.

186 a § *Eräiden maanpuolustuksellisesti tärkeiden tuotantolaitosten rakentamisen aloittaminen ilman lainvoimaa vailla olevaa poikkeamislupaa*

Helsingin hallinto-oikeus toteaa lausunnossaan säännöksen olevan yhdistelmä 78 ja 186 §:ssä tarkoitettua rakentamisluvan myöntämisestä vailla lainvoimaa olevaa poikkeamislupaa. HaO arvioi lain systematiikan kannalta hybridisäädännöstä johdonmukaisemmaksi säätää aloittamisoikeudesta kaikkia muitakin rakentamistoimenpiteitä koskevan 78 §:n yhteydessä ja poikkeamislupaa edellyttäviltä osin 186 §:n yhteydessä. Lausunnonantaja lisää, ettei sijoittamisluvan myöntäminen automaattisesti edellytä poikkeamislupaa ja että rakentamislupaa tavanomaisesti edeltävää poikkeamislupaa myönnettäessä ei välttämättä tiedetä hankkeen kaikkia yksityiskohtia. Lisäksi HaO arvioi muutoksen perusteettomasti puuttuvan hallinto-oikeuden toimivaltaan ja kertoo vaikuttavan myös valitusoikeuden käyttämiseen. HaOn näkemyksen mukaan maanpuolustukselle tärkeän tuotannon käynnistyminen tulisi turvata muilla tavoin.

Helsingin kaupunki toteaa, että voimassa olevan rakentamislain 186 §:n mukaan rakentamislupa voidaan myöntää lainvoimaa vailla olevan poikkeamisluvan perusteella. Kaupunki kertoo, että rakentamisluvassa on tällöin määrättävä, ettei rakentamista saada aloittaa ennen kuin poikkeamislupa on tullut lainvoimaiseksi. Säännös mahdollistaa rakentamisluvan myöntämisen, vaikka poikkeamislupa ei ole lainvoimainen. Sijoittamisluvasta, joka ratkaistaan erillisellä päätöksellä, ei kuitenkaan ole vastaavaa säännöstä. Rakentamislupaa ei siten voida myöntää ennen kuin sijoittamislupa on lainvoimainen. Lisäksi kaupunki ehdottaa, että uuden 186 a §:n lisäksi rakentamislain 186 §:ää muutettaisiin siten, että rakentamislupa voitaisiin

myöntää lainvoimaa vailla olevan poikkeamisluvan, sijoittamisluvan, puhtaan siirtymän sijoittamisluvan ja eräiden maanpuolustuksellisesti tärkeiden tuotantolaitosten sijoittamisluvan perusteella. Rakentamisluvassa on tällöin määrättävä, ettei rakentamista saada aloittaa ennen kuin poikkeamislupa, sijoittamislupa ja puhtaan siirtymän sijoittamislupa on tullut lainvoimaiseksi. Helsingin kaupunki toteaa, että pelkän sijoittamisluvan nojalla ei ole vielä mahdollista aloittaa rakentamista, sillä olennaisien teknisten vaatimusten tarkastelu tapahtuu rakentamislain 43 §:n nojalla vasta rakentamisluvan yhteydessä. Säännöksen tulisi kaupungin ehdotuksen mukaan ulottua rakentamislupiin, jotka myönnetään eräiden maanpuolustuksellisesti tärkeiden tuotantolaitosten sijoittamisluvan perusteella. Vakuuden osalta kaupunki huomauttaa, että säännösluonnoksen vakuuden asettamisvelvollisuuden olevan laajempi kuin mitä rakentamislain 78 §:ssä on edellytetty, mutta arvioi sen olevan perusteltua. Lopuksi Helsingin kaupunki ehdottaa tutkittavaksi, voisiko vastaavaa menettelyä laajentaa käytettäväksi myös muussa rakentamisessa ja arvioi siitä olevan hyötyä rakentamisen prosessien nopeuttamisessa.

Kemianteollisuus ry:n ehdottaa lausunnossaan, että aloittamisoikeus tulisi voida myöntää hakemuksesta ilman aikarajoituksia heti rakentamispäätöksen jälkeen.

Keski-Suomen pelastuslaitos korostaa lausunnossa, että pelastustoimen vaatimusten tulisi olla huomioituna ennen rakentamisen aloittamista eikä työmaa- tai väliaikaisjärjestelyistä saa aiheutua onnettomuusrisiä.

Korkein hallinto-oikeus KHO arvioi lausunnossaan 1 momenttia, jonka toteaa rajaa tuomioistuimen toimivaltaa poikkeuksellisella tavalla ja vaativan siksi lisäperusteluja esitykseen. KHO toteaa säännöksen olevan myös tulkinnanvarainen siltä osin, kuka ja miten arvioi laitoksen toteuttamisen vakavaa vaarantumista. KHO toteaa säännöksen tarkoituksen jäävän ylipäätään epäselväksi. KHO lisää, että hallintotuomioistuimella on toimivalta joka tapauksessa kumota lainvastainen lupapäätös myös sellaisen laitoksen osalta, jonka kohdalla se ei esityksen mukaan voisi antaa täytäntöönpanoa koskevaa välipäätöstä.

Rakennustuoteteollisuus RTT ry kannattaa lausunnossaan rakentamisen mahdollistamista ilman lainvoimaa vailla olevaa poikkeuslupaa. Lisäksi yhdistys ehdottaa 1 momenttiin lisäystä lain 43 c §:n mukaisesta maanpuolustuksen varautumistarkoituksen edellyttämästä tuotantolaitoksesta.

Rakennustarkastusyhdistys RTY ry esittää toiveen, että poikkeamispäätösten aloittamisoikeutta ennen päätöksen lainvoimaisuutta laajennettaisiin koskemaan myös muita poikkeamispäätöksiä ja arvioi sen sujuvoittavan rakentamisen aloittamista, kunhan vaikutuksia on arvioitu riittävällä tavalla.

Valtioneuvoston oikeuskansleri arvioi lausunnossaan pykälän 1 momentissa nimettyä valitusoikeutta, jossa säädettäisiin muutoksenhakutuomioistuimesta. Oikeuskansleri toteaa, että samassa momentissa mainitaan hallinto-oikeus. Oikeuskansleri mukaan toimivaltaisen tuomioistuimen tulisi käydä ilmi laista täsmällisesti. Lisäksi oikeuskansleri toteaa säännöksellä kavennettavan riippumattoman tuomioistuimen seuraamusvalikoimaa. Säännös on oikeuskanslerin näkemyksen mukaan poikkeuksellinen ja pyytää selventämään esityksessä vastaavan kaltaisia sääntelyn aiempia soveltamisia. Lausunnonantajan mukaan säännöksestä ei myöskään ilmene, mihin muutoksenhakuistuin perustaisi oikeudellisen harkintansa vakavasta vaarantamisesta. Ongelmallisena oikeuskansleria arvioi myös 3 momentin mukaisen säännöksen eikä hänen mukaansa esityksestä selkeästi käy ilmi miksi 3 momentin mukainen säännös on esityksessä. Lausunnossaan oikeuskansleri pyytää vielä jatkoselvittämään pykälän rakennetta kokonaisuudessaan.

Voimaantulo

Kemianteollisuus ry:n lausunnossa pyydetään selventämään, miten määräaikoja tulee soveltaa jo vireillä oleviin hakemuksiin.

Korkein hallinto-oikeus toteaa lausunnossaan, että säännöstä on tarkoitettu tuskin ulottua tuomioistuimissa vireillä oleviin asioihin, joten soveltamisalaa tulisi selventää koskemaan hallintoviranomaisten käsittelemiä asioita.

4.3 MUUT HUOMIOT

4.3.1 Vaikutusarviot

Satakuntaliiton lausunnossa toivotaan tarkempaa vaikutusten tarkastelua liittyen kansalliseen turvallisuuteen, talouteen, ympäristöön sekä ihmisiin ja yhteiskuntaan jatkovalmistelussa.

Keski-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan jatkovalmistelussa tulisi tarkemmin arvioida vaikutuksia kansalaisten perusoikeuksien toteutumisen näkökulmasta ja lisäksi etupainotteisen ympäristövaikutusten arvioinnin vaikutuksia kiinteistöjen omistajien asemaan ja osallistamisen tarpeisiin.

Kuntaliitto toteaa, että EU:ssa valmistelussa oleva puolustusvalmiutta koskevaa lakialoitetta (COM(2025) 821 final) olisi tarpeen avata luonnoksessa. Kuntaliiton mukaan EU-lainsäädännöstä voi seurata kansallista käsittelymääräaikaa huomattavasti lyhyempi käsittelyaika hankkeiden luvitukselle, ja lisäksi komission lakialoite sisältää ehdotuksen hiljaisen hyväksynnän soveltamisesta tilanteissa, joissa viranomainen ei ehdi määräajassa ratkaista asiaa. Kuntaliitto arvioikin, että kaavoituksen korvaavat sijoittamislupamenettelyt eivät olisi EU-lainsäädännön lupamenettelyjä koskevien määräaikasäännösten soveltamisalassa huomioiden EU:n toimivalta ja lupamenettelyjä koskevan sääntelyn säätämisyjärjestys.

Rakennustuoteteollisuus RTT kannattaa ehdotusta soveltaa rakentamislain muutosta takautuvasti hankkeisiin, joiden käsittely on vireillä tai valitus on käsittelyssä tuomioistuimessa ja pyytää lisäämään säännökseen maininnan tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden kuulumisesta siirtymäsäännöksen soveltamisalaan.

Porin kaupunki arvioi, ettei esitysluonnoksessa esitetty arvio siitä, ettei ehdotetuilla lakimuutoksilla olisi taloudellisia vaikutuksia voi pitää paikkaansa. Kaupunki toivoo myös, että vaikutusten arviointia koskevassa osiossa arvioitaisiin tarkemmin myös vaikutuksia kansalliseen turvallisuuteen ja huoltovarmuuteen.

Satakuntaliitto pitää esitettyjä tavoitteita merkittävinä kansallisen turvallisuuden näkökulmasta. Liitto esittää toiveen siitä, että jatkosuunnittelussa selvennettäisiin ja tarkennettaisiin perustelujen ja vaikutusten arvioinnin näkökulmasta.

Tukes arvioi, että sijoittamislupavaiheessa onnettomuusvaikutuksia voitaisiin arvioida vasta yleisellä tasolla. Onnettomuusvaikutusten arviointi ja mahdollisiin onnettomuuksiin varautuminen käsitellään kemikaaliturvallisuuslupahakemuksen yhteydessä. *Tukes* arvioi kannanotossaan, ettei esityksessä ole huomioitu ehdotetun 25 a §:n etusijamenettelyllä voivan olla vaikutuksia viranomaistoimintaan. Etusijamenettely siirtäisi muiden investointihankkeiden lupahakemusten käsittelyä, mikäli lisäresursseja ei ole saatavilla. Viraston mukaan on epäselvää koskisiko muutos voimassa olevien mahdollisesti maanpuolustuksellisesti tärkeiden tuotantolaitosten

muutosilmoitusten ja muutoslupien käsittelyä. Tukes arvion mukaan etusijamenettelyllä voi lisäksi olla vaikutuksia myös muihin elinkeinoharjoittajiin.

Valtioneuvoston oikeuskansleri arvioi lausunnossaan rakentamislain 63 ja 186 a §:n lisäävän kunnan viranhaltijoille vaativia tehtäviä rakennusvalvontaviranomaisen perustellun syyn olemassaolon ja salassa pidettävien tietojen arviointiin.

4.3.2 Yleiset havainnot

Ahvenanmaan maakuntahallitus toteaa lausunnossaan, ettei sillä ole sisällöllisesti lausuttavaa asiasta.

Aluehallintovirastojen työsuojeluviranomaiset yhteisessä lausunnossaan toteavat, ettei esitetyissä muutoksissa ei ole työsuojeluviranomaisen tehtäviin kohdistuvia muutoksia. Koska lain 120 §:n 2 momentin 2 kohtaan ei kohdistu muutosehdotusta, työsuojeluviranomainen on edelleen oikeutettu saamaan salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja, kun luovutettava asiakirja sisältää työsuojeluviranomaiselle kuuluvien tehtävien suorittamisen kannalta keskeisiä tietoja.

Helsingin kaupunki kertoo lausuntoajan olleen kestoltaan riittämätön.

Keski-Pohjanmaan liitto arvioi, että lakimuutosten seurauksena olisi tarpeen kouluttaa ja ohjeistaa kuntien rakennusviranomaisia asiassa.

Korkein hallinto-oikeus toteaa yleisenä huomionaan esitysluonnoksen koskevan ainoastaan kemikaaliturvallisuuslain ja rakentamislain mukaisia menettelyjä. KHO huomauttaa, että esityksessä tarkoitetut laitokset vaativan usein myös ympäristövaikutusten arviointimenettelyn YVA-lain liitteen 1 kohdan 6 c perusteella, ympäristöluvan ympäristönsuojelulain liitteen 1 kohdan 4 e perusteella ja vesilain mukaisen luvan vedenottonsa takia. Myös eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa annetun lain 5 luvun säännökset koskevat Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ja Lupa- ja valvontaviraston (LVV) lupamenettelyjen yhteensovittamista, jolloin koordinoiva viranomainen on LVV. Tätä muuta lainsäädäntöä ei esityksessä KHO:n mukaan käsitellä.

Pirkanmaan hyvinvointialue esittää kohtaan 8 lakia alemman asteinen sääntely, lisäystä: mikäli kohde harjoittaa kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä, tulee toiminnanharjoittajan laatia pelastussuunnitelma rakennukseen tai kohteeseen. (Pelastuslaki 379/2011 14, 15 ja 112 §; Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011 1 §).

Puolustusministeriö kannattaa lausunnossaan esitettyjä muutoksia ja ehdottaa esityksen kohtaan 5.1. lisättäväksi: sotilasräjähteistä annettu puolustusministeriön asetus (772/2009).

Teknisen Kaupan Liitto ry kannattaa esitettyjä muutoksia ja toteaa ”maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen” -käsitteen olevan uusi ja siksi olisi tarpeen tiedottaa asiasta alalla toimivia yrityksiä lainsäädäntömuutoksesta.

Tukesin lausunnon mukaan esitysluonnoksen mainitaan Seveso II -direktiivi Seveso III -direktiivin sijaan sivulla 10. Lausunnonantaja huomauttaa myös, että esitysluonnoksen sivulla 34 kemikaaliturvallisuuslain 6 §:n määritelmässä ei ole tarpeen mainita tekstissä kohdan 24 voimassa olevaa määritelmää.

Hyvinvointialueyhtiö Hyvil oy ehdottaa kohtaan "lakia alemman asteinen sääntely" täydennystä: Mikäli kohde harjoittaa kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä, tulee toiminnanharjoittajan laatia pelastussuunnitelma rakennukseen tai kohteeseen. (Pelastuslaki 379/2011 14, 15 ja 112 § ja Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011 1 §).

Yksityishenkilöt esittävät sähköpostitse kirjaamoon toimittamissaan kannanotoissa näkemyksensä asiasta. Asiasta saatiin yhteensä neljä lausuntoa. Yksi lausunnonantajista esittää vastustavansa valmistelua ympäristö-, kaavoitus- ja turvallisuusnäkökulmaan vedoten. Myös toisessa yksityishenkilön esittämässä kannanotossa kerrotaan asumisesta mahdollisella laitoksen sijoittamisalueella ja tuodaan esille huoli siitä, miten hankkeissa huomioidaan kansalaisten turvallisuus, terveys ja ympäristönäkökohdat. Kolmannessa kannanotossa tuotiin esille edellä mainittujen seikkojen lisäksi oikeudellisen tarkkarajaisuuden puute ja huoli perustuslain mukaisten perusoikeuksien turvaamisesta. Neljännessä lausunnossa esitettiin huoli lomakiinteistölle hankkeista aiheutuneista ympäristöturvallisuusnäkökulmista. Kannanotossa kerrotaan erityisesti räjähdetehtaan aiheuttamista terveysturvallisuuteen liittyvistä seikoista, joihin esitetään viranomaisten puuttumista.

Valtioneuvoston oikeuskansleri arvioi antamassaan lausunnossa tavanomaisesta poikkeavaa lausuntoaikaa perustellen asiaa kuulemisen tärkeyden näkökulmasta. Oikeuskanslerin näkemyksen mukaan tavanomaisesta poikkeavan lausuntoajan perusteena ollut kansallisen turvallisuuden suojaamisesta johtuva kiireellinen syy edellyttäisi varaamaan lausuntomenettelylle ja lainvalmistelulle aikaa. Oikeuskanslerin näkemyksen mukaan normaalia lyhyempää lausunnon antamiseen varattua aikaa voidaan pitää ongelmallisena lausunnonantajien ja lainvalmistelun kannalta. Oikeuskansleri arvioi rakentamislain muutossäännöksissä olevan kuntaa ja kuntalaisia koskevaa säännöksiä, ja siksi niitä tulisi käsitellä suhdetta perustuslakiin koskevassa jaksossa perustuslain 121 §:n näkökulmasta. Lisäksi oikeuskansleri huomauttaa, että rakentamislain säännösperusteluissa selostetaan rakentamislain 68 a §:n 2 momenttia, vaikka sitä ei ehdoteta muutettavaksi. Lausunnossa ehdotetaan myös esityksen ponsi -kohdan oikeellisuuden tarkistamista.